

Partir de si en relació a la tecnologia: El cas de la Tecnologia Educativa

Juana M. Sancho, Cristina Alonso, Amalia Creus, Joan A. Sánchez

Jornada de Docència 2009 Reptes en la implantació dels graus

29 de gener de 2009

Departament de Didàctica i Organització Educativa
Universitat de Barcelona

1. El context

Ençà que vàrem començar a impartir l'assignatura de TE com una troncal de primer cicle de l'ensenyament de Pedagogia, els professors i professores que l'hem anat impartint hem anat treballant des d'una perspectiva molt basada en l'estudiant com a principal protagonista de l'aprenentatge; entenent el coneixement com un diàleg entre la informació i el saber disponibles i les experiències individuals i col·lectives dels estudiants; l'avaluació com un procés continu de metarreflexió i consciència d'aprenentatge i el grup classe com una comunitat d'aprenentatge. Per aquestes raons hem anat organitzant l'assignatura al voltant de tres dimensions:

1. Les experiències d'aprenentatge presencials
  - a. Entrevistes, la primera de caire orientatiu i la darrera avaluativa
  - b. Sessions teòriques: aula de classe. Exposicions per part del professorat i l'alumnat i debats.
  - c. Sessions pràctiques: aules d'informàtica i altres espais.
  - d. Conferències impartides per especialistes convidats.
2. Les experiències d'autoaprenentatge (semipresencials)

L'assignatura disposa d'un entorn virtual de gestió de l'aprenentatge a on l'alumnat pot continuar desenvolupant les activitats endegades a classe o suggerides pel professorat o el mateixos estudiants.
3. Avaluació
  - a. Contínua i formativa (més que avaluació *de* l'aprenentatge busquem l'avaluació *per* l'aprenentatge).
  - b. S'articula al voltant de: Les tutories; les lectures realitzades i la participació en els debats presencials i en l'espai virtual; les activitats pràctiques proposades a cadascun dels blocs temàtics; la metarreflexió; el disseny, desenvolupament i realització d'un projecte de recerca i aplicació i l'organització d'una presentació del procés i els resultats del mateix a la resta dels companys.

2. L'ocasió

El curs acadèmic 2006-2007, vàrem començar un projecte d'innovació docent, finançat per la Universitat de Barcelona: *Afavoriment de l'aprenentatge autònom i col·laboratiu a través de la indagació i la utilització de tecnologies digitals* (2006PID-UB/02), en el que participaren professors i professores del nostre departament i de la unitat d'Educació Artística i Cultura Visual de la Facultat de Belles Arts.

Un projecte d'innovació docent caracteritzat per:

- a. Impulsar formes d'aprenentatge autònom i col·laboratiu centrades en la indagació, la utilització d'eines digitals de tractament de la informació i la comunicació, l'aplicació en la pràctica i el desenvolupament de competències personals i professionals.
- b. Situar-se en una visió dinàmica, contextual i transdisciplinària del coneixement que possibiliti als estudiants experiències genuïnes de creació de sentit, allunyant-se del seu rol tradicional d'aplicadors d'un coneixement que no acaben de poder fer seu perquè els hi és aliè.
- c. Fer servir el potencial de les TIC per 'adaptar' i utilitzar eines digitals d'aprenentatge amb les que la interacció –dintre i fora de la institució- amb les fonts i les tasques sigui prioritària, així com el intercanvi amb els altres estudiants i els membres de la comunitat de saber de la que formen part.
- d. Fer servir l'experiència dels membres del grup en el camp de l'aprenentatge per projectes de treball i l'avaluació per portafolis digitals.

Un dels referents pedagògics d'aquest projecte és la perspectiva educativa anomenada *ensenyament per diseny* (learning by design) proposada per Mari Kalantzis i Bill Cope, (2005), basada en quatre dimensions.

- *Experienciar*, partir de la pròpia experiència, d'allò que els hi és conegut, del coneixement i les evidències de la vida personal dels estudiants, per a transitar cap a lo nou, cap a la immersió en noves informacions i experiències.
- *Conceptualitzar*. Aprendre a anomenar, a definir, a aplicar conceptes; a teoritzar, relacionant els conceptes que conformen una temàtica o un fenomen.
- *Analitzar*, de forma funcional, causes, efectes, el perquè i el per a què de les coses. També de forma crítica, per a identificar els propòsits, els motius, les intencions i els punts de vista.
- *Aplicar*, fomentant la *correcta* aplicació del coneixement en una situació determinada; així com la transferència creativa del coneixement a diferents situacions (Kalantzis i Cope, 2005).

4. La necessitat

En tots els anys que portem impartint aquesta assignatura hem trobat sempre una relativa dificultat en ampliar les visions dels estudiants sobre la tecnologia i la Tecnologia Educativa. Primer, perquè, malgrat que naixem i morim envoltats per tecnologia, pensem que és quelcom que els hi és aliè. Segon perquè pensem que tecnologia són només les darreres desenvolupaments tecnològics digitals. D'ací la nostra decisió de proposar als estudiants explorar les diferents imatges de la tecnologia, (Àlvarez i Méndez, 1996) des de la seva pròpia experiència biogràfica.

5. La proposta

Tecnoautobiografia

Per tal d'explorar en profunditat la nostra relació en la tecnologia us proposem l'elaboració d'una tecnoautobiografia. Es tracta de contestar a la següent pregunta fent servir textos, imatge, sons, etc.

Com la tecnologia ha influenciat les nostres vides des de que vàrem néixer fins ara?

Algunes idees

La biografia consisteix en un relat expositiu i freqüentment narratiu i en tercera persona de la vida d'un personatge real des de que neix fins que mort o fins el moment actual si és viu. També pot centrar-s'hi en uns anys determinats o a uns aspectes determinats de la vida.

Una tecnobiografia parlaria de com la tecnologia ha influït a la vida d'una persona.

*L'**autobiografia** és la vida d'una persona escrita por ella mateixa. Pot tenir un focus o referir-se a determinants moments o aspectes de la vida.*

Una tecnoautobiografia parlaria de com la tecnologia ha influït a la meua vida.

---

*En aquesta pàgina web trobareu un projecte sobre tecnobiografies:
<http://donestech.net/en/tecnobiografias>*

*Un exemple de tecnobiografia en fotos:
<http://edongskey.com/photos/?a=technobiography-photos&i=1157>*

6. Els resultats

Els estudiants varen agafar la proposta amb un alt grau d'interès i dedicació. Van implicar a familiars i amics, van presentat (tots a temps!) les seves produccions fent servir recursos diversos (imatge fixa i animada, veu, so...). I van fer palesa la seva relació amb la tecnologia inclús abans de néixer (ecografies).

7. Algunes dificultats i preguntes

Tots els membres del grup van poder explorar les tecnoautobiografies del seus companys, ja que tothom les va "penjar" a l'entorn virtual de l'assignatura. Però era obvi que no comptàvem amb temps per veure i comentar totes i cada una d'elles a classe. Així que es van fer servir diverses estratègies per poder compartir aquesta experiència d'aprenentatge tant bé valorada pels estudiants i en la que tant s'havien implicat. Per exemple, se'ls i va demanar que mirassin totes les autobiografies pel seu compte i que preparassin una pregunta per cadascuna d'elles. Després a la classe en grups de sis es van anar fent les respectivament les preguntes. Van aprofundir en diversos temes i problemes, però en la valoració final un comentari generalitzat fou que els havia *frustrat* no poder compartir el seu treball amb tota la classe.

Una de les moltes preguntes que emergeixen d'aquest cas és fins a quin punt el temps i el nombre d'alumnes (tenint en compte que els nostres grups tenen la meitat dels alumnes perquè són de TE) es pot portar ens poden portar a terme aquests tipus d'experiències d'aprenentatge que individualitzen als estudiants formant, al mateix temps, part d'una comunitat d'aprenentatge? Quines estratègies docents caldria desenvolupar per mantenir el seu potencial i minorar el grau de **frustració** que puguin generar entre l'alumnat?

Referències

- Àlvarez, A. y Méndez, R. (1996). Cultura Tecnológica y Educación. A Sancho, J. M^a y Millán, L. M. (Comp.) *Hoy ya es mañana. Tecnologías y Educación: un diálogo necesario* (pp.21-36). Sevilla: Publicaciones M.C.E.P.
- Kalantzis, M. y Cope, B. (2005) *Learning by Design*. Melbourne: The Learner.